

PROTOCOL PER A GRUPS D'ESTUDI DE TEXTOS DE SAVIESA

*Aquest protocol no **pretén** estructurar sinó només donar resposta a demandes concretes que sorgeixen -o que puguin sorgir- de la lectura/estudi de textos de les diverses tradicions de saviesa. Aquí es difonen procediments i tècniques que ja s'estan fent servir a CETR per a qui vulgui compartir, imitar o contactar. El que es proposa es fa a tall orientatiu i com a un servei adreçat a qui hi pugui estar interessat.*

1. Principis fonamentals de CETR

L'estudi continuat de la qualitat humana fonda en les societats actuals científicotecnològiques i multiculturals, heretant la saviesa de les tradicions religioses i espirituals dels nostres avantpassats en una societat global.

Laïcitat

Diversitat

Llibertat

Valor no descriptiu dels símbols

Centralitat de la qualitat humana profunda

Centre d'estudis connectat i reconegut

Interdependència entre responsabilitat social i qualitat humana profunda

Respecte i promoció de drets humans i de la igualtat de gènere així com de la justícia i equitat socials

2.- Finalitat dels Grups d'Estudi de Textos de Saviesa (GETS)

Facilitar l'accés personal i en grup a la lectura dels savis i mestres de la humanitat de les grans tradicions amb la voluntat que aquesta lectura ofereixi eines i procediments teòrics i pràctics que permetin l'accés i l'aprofundiment de la qualitat humana profunda i aconseguir un major benestar i felicitat personals i comunitàries.

Facilitar que el treball en equips permeti enriquir la interpretació i l'aprenentatge a través del debat orientat, dinàmic i participatiu, tenint en compte la naturalesa simbiòtica de l'ésser humà.

Prendre consciència dels recursos i de les habilitats interpretatives bàsiques necessaris per permetre una comprensió suficient dels textos i aprofitar-los/aplicar-los en la vida quotidiana.

3.- Identitat i generació del GETS

Grup de persones interessades per la qualitat humana profunda, innata en qualsevol ésser humà i manifestada també en els textos de saviesa de la humanitat.

Un mínim de 4 persones i un màxim de 15.

És important que, com a mínim, una o dues persones tinguin un cert coneixement i connaturalitat amb la lectura de textos de saviesa.

No cal demanar adhesió o identificació exclusiva amb cap tradició cultural ni religiosa. Ben al contrari el GETS no és un grup religiós ni confessional ni depèn de cap institució religiosa ni les vol promoure.

La reunió es pot fer mensualment –per donar temps a la lectura- en un lloc còmode, recollit i silencios –preferiblement una llar familiar, un centre cívic, un centre d'estudis, etc-.

La lectura es fa normalment prèviament a la reunió i es comparteix durant la trobada, però, en funció de les possibilitats dels membres del grup, també es pot decidir de fer-la plegats, sobretot a l'inici de la trobada regular. Aleshores s'ha de procurar allargar el temps per tal de reservar espai també per al debat i comentari.

El comentari del text agafa la major part de la reunió. Acostuma a ser un debat entre tots els membres a partir de les qüestions i reflexions que suggereix el text. En un primer nivell, es tracta d'*entendre què diu el text*, descrivint el seu sentit literal. En un segon nivell s'intenta veure de quina manera el text apunta, suggereix, proposa, fa pensar, fa anar més enllà d'ell mateix... El text obre portes, a través del seu *simbolisme*, a una altra dimensió oculta, que és la pròpia de la saviesa i de la qualitat humana profunda. En aquest sentit aquí entra i s'activa l'anàlisi simbòlic (figures poètiques, analogia, etc.), però també la sensibilitat poètica. Cadascun dels individus del grup pot fer aportacions no només en funció dels seus coneixements sinó també de la seva percepció i capacitat sensible.

En un tercer nivell es pot veure de quina manera aquesta saviesa profunda pot *esdevenir acció desinteressada* i, així, afectar o repercutir en la vida pràctica i el compromís concret de cadascun dels membres del grup i de la societat propera i global en el seu conjunt. El comentari pretén, com a objectiu principal, ajudar a copsar la saviesa i la qualitat humana profunda reflectida en el text, no cerca cap mena de teràpia personal ni de grup –que s'ha d'evitar expressament. El comentari ha de ser un espai on tothom pugui parlar de manera equilibrada, racional i sensible però, com a norma, sense caure en cap mena de sensibleria. S'han d'evitar els protagonismes i el moderador ha de procurar i saber reconduir, amb suavitat i pedagogia, el debat en funció de l'objectiu principal cada cop que la discussió entra en les diverses modalitats de deriva (protagonismes, teràpies, erudicions estèrils, etc.).

Les reunions, si es pot, s'haurien de fer amb l'ajuda d'un animador responsable de la dinàmica grupal.

4.- Metodologia

Es tracta bàsicament dels procediments de lectura i estudi dels textos.

- A. El primer pas és la *predisposició*. L'acceptació del valor del text com a font de saviesa, de sensibilitat, coneixement, amor i acció desinteressada –transformadora. No tots els textos valen el mateix ni tots tenen valor de saviesa. Per això és important tenir clars els criteris mínims que permetran una selecció acurada dels textos.

Les persones sàvies han acreditat al llarg dels segles una sèrie de textos en cada tradició cultural o religiosa. Els savis i sàvies són aquelles persones que són lliures i que han experimentat una relació plena i desinteressada amb la Realitat, sense submissió a les necessitats. Aquesta llibertat dóna una especial sensibilitat, una percepció aprofundida de la realitat, que sovint s'anomena felicitat i pau interior malgrat que sovint es presenti embolcallada de conflictes i resistències interiors i exteriors.

La vida de servei i la coherència dels savis i sàvies és una prova del valor de les seves narracions. Els textos triats són els dels qui han pogut escriure i els seus escrits s'han pogut conservar i transmetre, sovint gràcies a comunitats de seguidors i malgrat el rebuig i les dificultats d'entorns freqüentment hostils. Alguns grans savis, com ara Jesús i Buda, no han escrit res però tenim els relats dels seus seguidors.

El text ens fa a mans la paraula del mestre i se li atorga una autoritat que sempre s'ha de verificar i passar pel sedàs de la pròpia experiència.

- B. El segon pas és la *selecció* del text i la tria de la millor edició possible. És important triar textos de tradicions religioses diferents a la de procedència o a les que un coneix o creu conèixer prèviament. Així s'eviten els prejudicis que poden perjudicar o obstaculitzar la comprensió del missatge espiritual del text. Alguns d'aquests prejudicis provenen d'aprenentatges defectuosos o d'interferències afectives resultants de la biografia personal dels individus o de creences laiques que absolutitzen una posició racionalista.

Després, de manera progressiva i amb el temps, és aconsellable que, si és possible, es facin diverses lectures alternant-les de diferents tradicions religioses o espirituals, segons el sistema de “dutxa freda/dutxa calenta” –no teistes/teistes-, per tal d'evitar que hom es lligui massa a determinades formulacions.

Al mercat hi ha moltes edicions i no sempre tenen una qualitat mínima garantida. Si l'edició és crítica és millor que si no ho és. Si es pot i es disposa d'una persona amb formació suficient, és convenient poder llegir, quan s'escaigui, en la llengua original o tenir a l'abast una versió de la mateixa per consultes puntuals. L'estudi i els coneixements històrico-crítics no són imprescindibles però són de molta ajuda – especialment per evitar interpretacions clarament errònies o esbiaixades- sempre que estiguin al servei o en funció del missatge espiritual i del camí interior.

- C. **Penetrar els textos demana un treball continuat i responsable** de lectura habitual per part dels membres regulars de l'equip i establiment d'una periodificació progressiva i raonable de la lectura compartida i de les reunions d'estudi.
- D. Garantir que les persones del grup puguin participar equitativament i de manera dinàmica i fluïda en els processos de diàleg i recerca compartida que es generen en el debat. Evitar que hi hagi persones que monopolitzen la parla. L'objectiu no és la teràpia ni la realització personal malgrat que, és clar, el camí interior i la qualitat humana profunda puguin produir un benestar profund.
- E. **Davant de la presa de consciència** de les dificultats insolubles, que suposen un atzucac o un obstacle seriós, el CETR està obert , **si fos necessari, a tractar** d'aconseguir un assessorament aclaridor. La majoria de les dificultats es poden i s'han de resoldre amb la comunicació interna dels membres del grup i amb un estudi rigorós.

5.- Eines d'interpretació

S'ha de ser conscient i adonar-se del context històric i cultural que és el marc de les narracions mítiques i populars en que s'expressa la qualitat humana profunda de la que ens parlen els savis de la humanitat. Aquest context utilitza sovint estructures narratives i retòriques estàndard que, si es possible, va bé conèixer per entendre el text millor.

A més, aniria bé també tenir en compte les aportacions bàsiques de l'antropologia cultural per identificar els nuclis centrals dels paradigmes de referència per als textos. És a dir que va bé identificar l'esquema antropològic bàsic que hi ha darrere dels textos perquè així es puguin entendre més bé les dues dimensions del text: la que expressa la seva funció de supervivència i la que va més enllà.

Consciència mínima sobre els nivells de interpretació: literal, critico-simbòlic, simbòlic.

Sensibilitat i habilitats poètiques.

6.- Exemple de llista de llibres proposats¹

LLIBRES SAGRATS

Bíblia/Tanak

Alcorà

Canon Pali (Dhammapada)

Bhagavad Gita

Upanishads

¹ Per veure una orientació bibliogràfica extensa llegir CORBÍ, M., **El camí interior**, Helios, Barcelona, 1998, p. 293-319. No es donen referències bibliogràfiques concretes.

CLÀSSICS I MESTRES ESPIRITUALS TRADICIONALS

Mestre Eckhardt

Joan de la Creu

Teresa de Jesús

El núvol del no saber

El pelegrí rus

La Filocalia

Miguel de Molinos

Vimalakirti

Shankara

Ramanuja

Lao-Tsé

Maimònides

Al HALLaj

Attar

NOUS MESTRES

Ramakrishna

Vivekananda

Nisargadatta

Tich Nath Han

...

Un exemple de guia de lectura concreta per a un nou grup –a un horitzó de diversos anys-:

- Dhammapada

- Evangeli de Marc

- El mundo está en el alma (Valmiki)

- Vimalakirti Nirveda Sutra

- Relats d'un pelegrí rus al seu pare espiritual

- Conocer desde el silencio (Marià Corbí)

- El núvol del no-saber

- Bhagavad-Gita, amb comentaris de Gandhi

- Llibre d'Isaïes

- El canto del immediato satori, amb comentaris de Taisen Deshimaru

- 150 cuentos sufíes (Rumi)

7.- Relacions i serveis possibles de CETR

Relacions:

Coordinadora o Xarxa de GET: liderada per CETR; virtual i presencial.

Serveis:

Protocol

Consultes hermenèutiques

Biblioteca

Assessorament personalitzat

Seguiment del grup virtual i presencial regular a demanda

Butlletí d'amics de CETR

8.- Afinitats internacionals amb la perspectiva de CETR

- The Sea of Faith Network (<http://www.sofn.org.uk/>), proposat per Don Cupitt (<http://www.doncupitt.com/don-cupitt>)

-La espiritualitat contemporània aconfessional de Willigis Jäger (<http://www.fundacion-willigisjaeger.es/willigis-jaeger.html>)

-Quàquers no teistes (<http://www.nontheistfriends.org/>)

-Els pensadors (a majoria teòlegs) que proposen la “deconstrucció i religió”, hereus del filòsof i jueu sefardita Jacques Derrida (Jean-Luc Nancy, John D. Caputo²). A través de la interpretació activa, que utilitza l'anàlisi històric, la crítica lingüística, es desautoritzen males interpretacions i es preparen noves i insospitades interpretacions.

-A França hi ha una tendència a la espiritualitat sense religió molt clara, influenciada per Marcel Gauchet i per Luc Ferry i que es manifesta en la laïcitat positiva i la seva obertura a l'espiritualitat sense religió en múltiples formes. Aquesta tendència ha influït la Plataforma per la Laïcitat a Catalunya i el seu respecte a les espiritualitats.

² CAPUTO, John D., **The Prayers and Tears of Jacques Derrida – Religion without religion**, Indiana Series in the Philosophy of Religion, 1997.